

ประวัติศาสตร์ไทยฉบับย่อ

จากจีน

สมัยสุโขทัย

สมัยกรุงธนบุรี

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

จากจีน

ถิ่นเดิมของไทยอยู่ในดินแดนซึ่งปัจจุบันนี้เป็นอาณาเขตของประเทศจีน บริเวณลุ่มแม่น้ำฮวงโห หรือ แม่น้ำเหลือง และ บริเวณแม่น้ำยั้งซีเกียง หรือ แม่น้ำแยงซีเกียง เมืองสำคัญของชาวไทยในครั้งนั้น คือ ลุง อยู่ทาง เหนือ แล่นต้นแม่น้ำฮวงโห ใกล้แนวกำแพงเมืองจีน และ ปา อยู่ทางใต้ แถบ มณฑลเสฉวนปัจจุบัน

ประมาณ 5 000 ปีที่แล้ว ชาวจีนซึ่งร่อนเร่อยู่แถบทะเลแคสเปียน ได้ย้ายมาทางทิศตะวันตก และเข้ารุกรานบ้านเมืองของชาวไทยซึ่งตั้งหลักแหล่ง อยู่ก่อน ชาวไทยจึงพากันอพยพถอยร่อนลงมาทางใต้ เข้าเขต มณฑล ยูนนาน (สุนหน่า) ไกวเจา กวางสี กวางตุ้ง ต่างแยกย้ายกันตั้งบ้านเมือง อยู่เป็นอิสระหลายเมือง ชาวไทยเหล่านี้เรียกตัวเองว่า อ้ายลาว

การที่ไทยถูกจีนรุกราน ต้องอพยพหลบหนีภัยจากถิ่นเดิมลงมาทางใต้นั้น มิใช่อพยพลงมาคราวเดียวทั้งหมด แต่อพยพลงมาทีละพวกทีละหมู่ พวกใดทนอยู่กับการเบียดเบียนได้ก็อยู่ต่อที่เดิม พวกที่รักอิสระก็พากัน อพยพ ลงมาทางใต้ พบแหล่งใดมีความอุดมสมบูรณ์ก็ตั้งถิ่นฐาน สร้างบ้านเมืองขึ้นใหม่

เส้นทางอพยพของชาวไทยจนเข้ามาอยู่ในคาบสมุทรอินโดจีนปัจจุบัน ชาวไทยอาศัยแม่น้ำ ๒ สายเป็นสำคัญ คือ แม่น้ำสาละวิน และแม่น้ำโขง

เส้นทางที่ ๑ พวกที่อพยพไปทางตะวันตกเฉียงใต้ บริเวณลุ่มแม่น้ำ สาละวิน และตั้งภูมิลำเนาอยู่ในประเทศพม่าเดี๋ยวนี้เรียกว่า ไทยใหญ่ หรือ ไทยเงี้ยว หรือ ฉาน พวกที่อพยพไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ และตั้งภูมิลำเนาอยู่ในแคว้นอัสสัมเดี๋ยวนี้ เรียกว่าไทยอาหม

เส้นทางที่ ๒ พวกที่อพยพไปทางทิศใต้ บริเวณลุ่มแม่น้ำโขง ผ่านเข้าไป ในดินแดนสิบสองปันนา สิบสองจุไทย และตั้งเกีย และตั้งภูมิลำเนาอยู่ใน ดินแดนตอนเหนือของประเทศเวียดนามและประเทศลาว ปัจจุบันนี้ เรียกว่า ไทยน้อย ต่อมาไทยพวกนี้ได้ยกเข้ามาอยู่ในดินแดนลานนาไทย ทางตอนเหนือของประเทศไทย ในที่สุดได้ขยายแดนลงมาทางใต้ในบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตลอดลงไปในแหลมมลายู พวกไทยน้อยเป็นบรรพบุรุษของ ชาวไทย (สยาม) ในปัจจุบัน

ชาวไทยที่ยังคงอยู่ในอาณาจักร อ้ายลาว ต้องตกอยู่ในอำนาจของจีน ตลอดมาช้านาน จนสิ้นสมัยสามก๊กแล้ว จีนผลัดเปลี่ยนแผ่นดินบ่อย ๆ และรบพุ่งกันเองเนื่อง ๆ ชาวไทยจึงมีโอกาสรวบรวมกันตั้งบ้านเมืองขึ้น เป็นอิสระ ครั้งนั้นแยกกันอยู่เป็น ๖ เมืองด้วยกัน คือ ม่งซุ้ย(หมงส่วย) ซี้ล่าง(ซีหล่ง) ม่งเส(เอี้ยเซ่) ล่างกง(หล่องก๊วง) และ เท่งเซียง(เถ่งหยิม)

ราวศตวรรษที่ ๑๒ แห่งพุทธกาล พระสินุโล แห่งม่งเส มีอำนาจ ได้รวบรวมชาวไทย ตั้งบ้านเมืองเป็นอิสระ ทรงทำให้ไทยมีกำลัง เข้มแข็งขึ้น

พ.ศ. ๑๒๗๒ พระเจ้าฟิโลโกะ เป็นนักรบที่กล้าหาญ ได้รวบรวมเมืองต่าง ๆ ที่แยกกันตั้งอยู่เป็นอิสระ เข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับม่งเสได้สำเร็จ ตั้ง

เป็นอาณาจักรใหม่ขึ้น เรียกว่า อาณาจักรน่านเจ้า แปลว่า เจ้าใต้ นับว่าไทยเป็นปีกแผ่นมั่งคั่งยิ่งขึ้น

พ.ศ. ๑๒๙๑ พระเจ้าโกะล่อฝง ตั้งเมือง ตาลีฟู หรือ หนองแส เป็นราชธานีของอาณาจักร น่านเจ้า ได้รับกันกับจีนหลายครั้ง และได้ชัยชนะ

อาณาจักรน่านเจ้า มีอาณาเขตกว้างขวาง คือเขตมณฑลยูนนานทั้งหมด รวมแคว้นสิบสองปันนาด้วย กล่าวคือ ทิศเหนือจดมณฑลเสฉวน ทิศใต้ จดพม่า ทิศตะวันออกจดดินแดนไกวเจา กวางสี ตั้งเกี้ยว ทิศตะวันตก จดพม่า ทิเบต มีกษัตริย์ปกครองต่อมาอีกหลายองค์ และมีเรื่องราว เกี่ยว ข้องกับจีนมาก จนกระทั่งถูกกองทัพมองโกลยกมาย่ำยี อาณาจักรน่านเจ้า ถูกทำลายสิ้นในปี พ.ศ. ๑๗๙๗ ชาวไทยน่านเจ้าอพยพหนีภัยลงมาทางใต้ ก็มีมาก และที่ตกอยู่ในอำนาจของพวกมองโกลแห่งคุบไลข่านก็มีใช้น้อย อาณาจักรน่านเจ้าของไทยก็สูญชื่อตั้งแต่บัดนั้น

สมัยกรุงสุโขทัย

- พ.ศ.1800
พ่อขุนบางกลางท่าว ประกาศตั้งกรุงสุโขทัยเป็นอิสระ และสถาปนาราชวงศ์พระร่วงขึ้น ณ กรุงสุโขทัย ทรงพระนามว่าพ่อขุนศรีอินทราทิตย์
- พ.ศ.1820
พ่อขุนรามคำแหง ขึ้นครองราชสมบัติเมื่อพระชนมายุได้ 38 พรรษา อาณาจักรไทยในสมัยนั้น แผ่กว้างใหญ่ไพศาลมาก
- พ.ศ.1826
พ่อขุนรามคำแหง ทรงประดิษฐ์แบบลายสือไทยขึ้นเป็นครั้งแรก
- พ.ศ.1835
พ่อขุนรามคำแหง ทรงสร้างหลักศิลาจารึก
- พ.ศ.1843
พ่อขุนรามคำแหง เสด็จประพาสเมืองจีน ได้นำช่างปั้นเคลือบดินเผากลับมาไทยด้วย และโปรดให้สร้างโรงงานขึ้น ที่เมืองสวรรคโลก
- พ.ศ.1850
อัญเชิญพระพุทธสิหิงค์ ซึ่งสร้างเมื่อปี พ.ศ. 700 ในศรีลังกา จากนครศรีธรรมราช มาประดิษฐานไว้ ณ.สุโขทัย ต่อมาถูกอัญเชิญประดิษฐานอยู่ ณ.พระที่นั่งพุทไธสวรรค์ ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
- พ.ศ.1860
พ่อขุนรามคำแหง เสด็จสวรรคต ครองราชย์อยู่นาน 40 ปี พญา

เลอไทขึ้นครองราชย์สมบัติต่อ ไทยเริ่มเสื่อมอำนาจ ทำให้ไทย
ต้องเสียเมืองไปมาก จนอาณาจักรสุโขทัยสิ้นสุดลง

สมัยกรุงศรีอยุธยา

- พ.ศ.1893
พระเจ้าอู่ทอง เสด็จขึ้นครองราชย์ทรงพระนามว่า สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 และขนานนามราชธานีว่า กรุงเทพวราวัตศรีอยุธยา ทรงครองราชย์อยู่นาน 20 ปี
- พ.ศ.1912
พระราเมศวร ทรงขึ้นครองราชย์ได้เพียงปีเดียว สมเด็จพระบรมราชาธิราช (ขุนหลวงพระงั่ว) ยกกองทัพมาจากเมืองสุพรรณบุรี เข้าประชิดกรุงศรีอยุธยา พระราเมศวรทรงสละราชสมบัติให้แล้วเสด็จไปครองเมืองลพบุรีตามเดิม
- พ.ศ.1921
พระมหาธรรมราชาที่ 2 กรุงสุโขทัยยอมเป็นประเทศราช ขึ้นต่อกรุงศรีอยุธยา
- พ.ศ.1977
สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ เสด็จขึ้นครองราชย์ต่อจากสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 พระบิดา ในรัชสมัยนี้ กรุงศรีอยุธยา รุ่งเรืองมาก ทรงปรับปรุงการปกครองเป็น " จตุสดมภ์ " ซึ่งแบ่งเป็น เวียง วัง คลัง นา และมีทหารเป็นสมุหกลาโหม มีพลเรือนเป็นสมุหนายก และโปรดย ให้มีการถือศักดินาขึ้น
- พ.ศ.2015
สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ เสด็จสวรรคต พระราชโอรสขึ้นครองราชสมบัติ ทรงพระนามว่า พระรามาธิบดีที่ 2

- พ.ศ.2022
พระรามาธิบดีที่ 2 ทรงโปรดฯ ให้สร้างพระวิหารวัดพระศรีสรรเพชญ์ขึ้น
- พ.ศ.2041
สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 ทรงทำตำราพิชัยสงครามขึ้นเป็นครั้งแรก
- พ.ศ.2059
ไทยเริ่มทำสัญญาให้พวกโปรตุเกส เข้ามาทำการค้าขาย
- พ.ศ.2061
ทรงจัดระเบียบการปกครองฝ่ายทหาร และกำหนดให้ชายฉกรรจ์ มีหน้าที่รับราชการตั้งแต่อายุ 18-60 ปี
- พ.ศ.2088
ทรงขุดคลองลัด จากปากคลองบางกอกน้อย ถึงปากคลองบางกอกใหญ่ แล้วเรียกคลองบางกอก ซึ่งต่อมากระแสน้ำไหลทางคลองลัดบางกอก กลายเป็นแม่น้ำใหญ่ ตอนหน้าพระบรมมหาราชวัง
- พ.ศ.2091
พระมหาจักรพรรดิ ทรงชนช้างกับพระเจ้าแปร ช้างพระที่นั่งเสียที สมเด็จพระศรีสุริโยทัย กับพระราชบุตรชนช้างเข้ากันไว้ จึงถูกฟันทิวศดทั้งสองพระองค์ ในรัชสมัยนี้ ทรงได้ขุดคลองลัดที่บางกรวย สร้างเมืองนนทบุรี เมืองสาครบุรี (สมุทรสาคร) เมืองนครไชยศรี (นครปฐม) เมืองฉะเชิงเทรา เมืองสระบุรี และเป็นครั้งแรกที่ญี่ปุ่น เริ่มเข้ามาตั้งบ้านเรือน ในกรุงศรีอยุธยา
- พ.ศ.2112
ไทยเสียกรุงศรีอยุธยา ให้แก่พระเจ้าบุเรงนอง ในรัชสมัยสมเด็จพระ

พระมหินทราธิราช พระเจ้าบุเรงนองทรงราชาภิเษก พระมหาธรรมราชาให้ครองกรุงศรีอยุธยา ในฐานะเป็นประเทศราช

- พ.ศ.2127

พระนเรศวร ทรงประกาศอิสรภาพที่เมืองแครง

- พ.ศ.2135

สมเด็จพระนเรศวร ทรงชนช้างกับพระมหาอุปราชา ที่ยุทธพม่าตีกรุงศรีอยุธยา พระมหาอุปราชาเสียที ถูกฟันสิ้นพระชนม์อยู่บนคอช้าง

- พ.ศ.2228

พระวิสุทธิสุนทร (โกษาปาน) เป็นทูตไปฝรั่งเศส กลับมาพร้อมกับลีเออร์โซมองต์ ได้ทำสัญญาค้าขายกัน

- พ.ศ.2230

ไทยกับอังกฤษ เกิดพิพาทกันเรื่องสินค้า สมเด็จพระนารายณ์ประกาศสงครามกับอังกฤษ

- พ.ศ.2231

เจ้าพระยาวิชาเยนทร์ถูกประหาร พระเพทราชาขับไล่ฝรั่งเศสออกนอกประเทศ

- พ.ศ.2309

ชาวบ้านบางระจัน เข้าต่อสู้สกัดกำลังพม่า แต่ในที่สุดไม่สามารถต้านทานได้ พม่าเข้าล้อมกรุงศรีอยุธยาไว้

- พ.ศ.2310

พม่าเข้ากรุงศรีอยุธยาได้ เมื่อวันอังคารเดือน 5 ขึ้น 9 ค่ำ ปีกุน พ.ศ.2310 เฝ้าพระราชวัง และวัดพระศรีสรรเพชญ์ เอาไฟสุ่มองค์พระศรีสรรเพชญ์ เอาทองคำที่หุ้มไป และกวาดต้อนราษฎรและครอบครัวขุนนางไปพม่า พระเจ้าแผ่นดินสวรรคต พร้อมกับ

เสียกรุงให้แก่พม่า ในระหว่างนี้แม่ทัพนายกองที่เก่งกล้า สามารถ
ตีแหวกแนวข้าศึกออกมาได้ แล้วได้ก่อตั้งกลุ่มชุมชนขึ้น

สมัยกรุงธนบุรี

- พ.ศ.2311

ชุมนุมเจ้าตาก แหวกวงล้อมข้าศึกไปได้ และไปตั้งมั่นที่เมือง
จันทบุรี และเมื่อรวบรวมกำลังพลได้แล้ว ได้ยกทัพเรือขึ้นตีพม่า
ที่ธนบุรีจนแตกพ่าย แล้วขึ้นไปตีทัพพม่าที่โพธิ์สามต้นเหนือ
อยุธยา จนพม่าแตกพ่าย อำนาจของพม่าที่ครอบครองไทยจึงสิ้น
สุดลง ราษฎรจึงอัญเชิญ เจ้าตากขึ้นเสวยราชสมบัติ เป็นพระเจ้า
กรุงธนบุรี ตั้งกรุงธนบุรีเป็นราชธานี และได้ปราบปรามจลาจล
ตามหัวเมืองต่าง ๆ รวบรวมเข้าเป็นพระราชอาณาเขต เช่นเดิม

- พ.ศ.2319

เจ้าเมืองเกาะหมาก นำปิ่นนกลับเข้ามาถวาย 1,400 กระบอก และ
ในปีนั้นเองเชียงสุน นำชาวญวนอพยพเข้ามา พึ่งพระบรม
โพธิ์สมภาร โปรดฯ ให้ตั้งบ้านเรือนอยู่แถวพาหุรัด เรียกกันว่า
บ้านญวน

- พ.ศ.2321

ทรงยกทัพขึ้นไปตีได้เวียงจันทร์ และได้พระพุทธรูปมหาณิรัตน์
ปฏิมากร (พระแก้วมรกต) มากรุงธนบุรี

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

- พ.ศ.2325

ได้อัญเชิญเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก ขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ทรงพระนามว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี เมื่อเดือนมิถุนายน ในขณะมีพระชนมายุได้ 45 พรรษา ทรงย้ายราชธานีมาอยู่บางกอกบนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาฟากตะวันออก ขนานนามว่า กรุงรัตนโกสินทร์ ทรงให้ขุดคลองบางลำพู หรือคลองโอ่งอ่าง เป็นคูพระนคร สร้างกำแพงเมือง และป้อมตามแนวคลองคูเมืองใหม่ และตั้งเสาหลักเมือง สร้างหอกลองขึ้นที่หน้าวัดโพธิ์

- พ.ศ.2327

โปรดฯ ให้สร้างเทวสถานโบสถ์พราหมณ์เสาชิงช้า สร้างวัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) และอัญเชิญพระแก้วมรกตมาประดิษฐาน

- พ.ศ.2328

เกิดศึก " แก้วทัฬห " ที่พม่ายกทัพเข้ามาทางด่านเจดีย์สามองค์ พม่ายกทัพลงไปตีเมืองถลาง คุณหญิงจันทร์ กับน้องสาว ชื่อมุก รบพม่าป้องกันเมืองไว้ได้ ทรงตั้งคุณหญิงจันทร์ เป็นท้าวเทพกษัตรี และนางมุก เป็นท้าวศรีสุนทร

- พ.ศ.2329

เสียเกาะหมากให้อังกฤษ (เสียดินแดนครั้งที่ 1)

- พ.ศ.2331

สังคยานาพระไตรปิฎก นับเป็นครั้งที่ 9

- พ.ศ.2336
เสียมะริด ทะวาย และตะเนาศรี ให้อังกฤษ (เสียดินแดนครั้งที่ 2)
- พ.ศ.2338
เชิญพระพุทธสิหิงค์จากเชียงใหม่ มาไว้ที่วังหน้า หรือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
- พ.ศ.2347
ทรงตั้งข้าราชการ และผู้รู้หลายท่านให้รวบรวม และชำระกฎหมาย ซึ่งกระจัดกระจายหายสูญไป ในคราวเสียกรุงศรีอยุธยา ประมาณ 9 ส่วน เหลือเพียงส่วนเดียวนั้น ให้เรียบร้อยถูกต้องดั้งเดิม แล้วให้เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ได้ใช้เป็นระเบียบราชการ มาจนถึงรัชกาลที่ 5 คือ ที่เรียกกันในขณะนี้ คือ กฎหมายตราสามดวง (ตราราชสิงห์ คชสีห์ และบัวแก้ว)
- พ.ศ.2350
สร้างวัดสุทัศน์
- พ.ศ.2351
เชิญพระศรีศากยมุนี จากเมืองสุโขทัย มาให้ประดิษฐานอยู่ใกลางพระนคร
- พ.ศ.2352
รัชกาลที่ 1 เสด็จสวรรคต
- พ.ศ.2362
ฉลองวัดอรุณราชวราราม เกิดอหิวาตกโรคระบาดครั้งใหญ่ โปรดให้ประกอบพระราชพิธี อาพาธพินาศ สังคายนาสวามนต์ โปรดเกล้าตั้งสถานกงสุลเป็นแห่งแรก
- พ.ศ.2367
รัชกาลที่ 2 เสด็จสวรรคต

- พ.ศ.2368
เฮนรี เบอร์นี เข้ามาขอเจรจาทำสัญญาค้าขาย
- พ.ศ.2369
เจ้าอนุวงศ์เป็นกบฏ กำเนิดวีรกรรม ท้าวสุรนารี (คุณหญิงโม)
- พ.ศ.2474
เกิดน้ำท่วมใหญ่ ที่เรียกว่า น้ำท่วมปีเถาะ
- พ.ศ.2375
เอ็ดมันด์ โรเบิร์ต เข้ามาขอทำสัญญาการค้าไทย - อเมริกา เป็นครั้งแรก
- พ.ศ.2378
หมอบรัดเลย์ มาถึงไทยนำแท่นพิมพ์หนังสือ กับตัวพิมพ์มาด้วย
- พ.ศ.2387
พวกมิชชันนารี ทำหนังสือพิมพ์ข่าวเป็นภาษาไทยขึ้น เป็นครั้งแรก ใช้ชื่อหนังสือพิมพ์ บางกอกรีคอเดอร์
- พ.ศ.2392
เกิดอหิวาตกโรคระบาด ที่เรียกว่า ห่าลงปีระกา มีคนล้มตายหลายหมื่นคน
- พ.ศ.2394
เริ่มรัชกาลที่ 4 เริ่มมีการสวมเสื้อ ในเวลาเข้าเฝ้า สตรีในคณะมิชชันนารี เข้าไปสอนภาษา ในพระบรมมหาราชวัง
- พ.ศ.2400
ส่งทูตไปเจริญทางพระราชไมตรี ยังประเทศอังกฤษ กำเนิดเครื่องราชอิสริยาภรณ์ รุ่นแรกของไทย เริ่มออกหนังสือราชกิจจานุเบกษา เริ่มสร้างกัปตันรถกลไฟ

- พ.ศ.2404

โปรดฯ ให้สร้างถนนเจริญกรุงตอนใต้ ที่เรียกว่า ถนนตก และถนนสีลม ในรัชกาลสมัยนี้ ได้เปลี่ยนใช้เงินตราใหม่ เป็นเงินเหรียญ ทั้งเงินบาท เงินสลึง และเงินเฟื้อง กับทำเหรียญทองแดง อันละโสฬส อันละอัฐ อันละซีก เรียกว่าไพ เป็นเงินย่อยแทนเบี้ย

- พ.ศ.2405

นางแอนนา เลียวโนเวนส์ เข้ามารับราชการครู สอนภาษาอังกฤษในราชสำนัก

- พ.ศ.2406

โปรดฯ ให้สร้างถนนบำรุงเมือง สร้างพระเจดีย์ใหญ่ ซึ่งค้างตั้งแต่รัชกาลที่ 3 โดยให้สร้างฐานเป็นภูเขา แล้วสร้างพระเจดีย์ไว้บนยอด เรียกว่า พระบรมบรรพต (ภูเขาทอง) และในปีนั้นเริ่มมีเงินกระดาษออกใช้

- พ.ศ.2410

ตั้งเซอร์ จอห์นเบริง เป็นเอกอัครราชทูตไทย ประจำยุโรป

- พ.ศ.2411

เสด็จทอดพระเนตร สุริยุปราคาชนิดดวงที่หัวากอ เมืองประจวบคีรีขันธ์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นครองราชย์

- พ.ศ.2416

รัชกาลที่ 5 มีพระชนมายุครบ 20 พรรษา เสด็จออกทรงผนวช เมื่อทรงลาผนวช ทรงว่าราชการสิทธิ์ขาดด้วยพระองค์เอง เลิกประเพณีหมอบคลานเข้าเฝ้า ตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์ การตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์ เป็นการจัดการรั่วไหลของภาษีอากร ซึ่งพวกเจ้านาย และขุนนางบางคน มีผลประโยชน์จากภาษีอากรนี้ และยัง

เป็นการรวบรวมเงินของรัฐบาล เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินการ
ปฏิบัติการปกครอง

- พ.ศ.2417
ตั้งสภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน (Council of state) หรือรัฐมนตรี
สภา ประกอบด้วย เจ้านาย และขุนนางอาวุโส 20 คน และ
องคมนตรีสภา (Privy Council) ตราพระราชบัญญัติพิทักษ์เกษียณ
อายุลูกทาส ลูกไทย
- พ.ศ.2425
ฉลองพระนครครบรอบ 100 ปี เมอสิเออร์เดออร์ เลสเซป ที่ซูด
คลองสุเอซ เข้าเฝ้าจะขอขุดคลองคอคอดกระ แต่ระงับไป
- พ.ศ.2429
สถาปนาสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ เป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิ
ราชสยามราชกุมาร
- พ.ศ.2430
ตั้งกรมศึกษาธิการ ตั้งกรมยุทธนาธิการ (กระทรวงกลาโหม)
กำเนิดโรงเรียนนายร้อยทหารบก
- พ.ศ.2431
เสียแคว้นสิบสองจุไทยให้ฝรั่งเศส (เสียดินแดนครั้งที่ 8)
- พ.ศ.2433
ประกาศใช้ศักราชใหม่ เรียกว่า "รัตนโกสินทรศก" เป็นรัตน
โกสินทรศก 108 และใช้วันทางสุริยคติ ในทางราชการ
- พ.ศ.2435
ตั้งกระทรวงครั้งใหญ่ 12 กระทรวง กำเนิดโรงเรียนฝึกหัดครูแห่ง
แรก ตั้งศาลโปริสภา ส่งนักเรียนไปศึกษาวิชาทหาร ในยุโรปรุ่น
แรก

- พ.ศ.2436
เปิดรถไฟเอกชนสายปากน้ำ จลองค์พระไตรปิฎก ฉบับพิมพ์ครั้งแรก ตังมหมกฏราชวิทยาลัย กำเนิดสภานาโหลมแดง (สภากาชาดไทย)
- พ.ศ.2437
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศสยามกฏราชกุมารทิวศด โปรดให้สถาปนาเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ เป็นสยามมกฏราชกุมารแทน
- พ.ศ.2442
เริ่มสร้างทางรถไฟสายใต้ และสร้างถนนราชดำเนินนอก
- พ.ศ.2448
โปรดฯ ให้เลิกทาส
- พ.ศ.2449
ยกเมืองเสียมราฐ และเมืองพระตะบอง เมืองศรีโสภณ หรือมณฑลบูรพา ให้ฝรั่งเศส แลกกับเมืองตราด (เสียดินแดนครั้งที่ 12)
- พ.ศ.2451
ยกเมืองไทรบุรี กลันตัน ตรังกานู และปะลิส ให้อังกฤษ (เสียดินแดนครั้งที่ 13) ปีนี้ได้เริ่มใช้มาตรการการเงินใหม่ มีอัตรา 1 บาท เท่ากับ 100 สตางค์
- พ.ศ.2453
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นครองราชย์
- พ.ศ.2454
ทรงตั้งกองเสือป่า และกองลูกเสือขึ้นในปีนี้ได้เกิดกบฏ ร.ศ.130

ซึ่งเป็นกลุ่มที่เสนอ แนวทางปฏิวัติประชาธิปไตย ทรงพระกรุณา
ลดโทษ พวกกบฏเรื่อยมา จนในที่สุดได้ปล่อยจนหมด

- พ.ศ.2455
เปลี่ยนใช้ศักราชใหม่เป็น " พุทธศักราช "
- พ.ศ.2459
โปรดฯ ให้เลิกหวย ก.ข. และปีต่อมา โปรดฯ ให้เลิกโรงบ่อนเบี้ย
จนหมด
- พ.ศ.2460
ประกาศสงคราม เข้ากับฝ่ายสัมพันธมิตรรบเยอรมัน เมื่อวันที่ 22
กรกฎาคม และส่งทหารไปฝรั่งเศส ได้เปลี่ยนธงชาติ เป็น ธง
ไตรรงค์ ในปีนี้ได้เกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ขึ้น
- พ.ศ.2461
ทรงทำการทดลอง การปกครองแบบประชาธิปไตย โดยจัดตั้ง
เมืองจำลองดุสิตธานี เป็นนครประชาธิปไตยขึ้น มีรัฐธรรมนูญ
และมีสภา
- พ.ศ.2462
ไทยได้ร้องขอนานาประเทศ ให้เปลี่ยนแปลงสัญญาที่ทำกันไว้ ใน
เรื่องการค้า และเรื่องภาษี ร้อยชักสาม เพื่อให้ไทยมีอิสระใน
การค้า และการภาษีอากร สหรัฐอเมริกาตกลงยินยอม แต่นานา
ประเทศในยุโรปยังไม่ได้ตกลง
- พ.ศ.2468
โปรดฯ ตั้ง ดร.ฟรานซิส บี.แซร์ ชาวอเมริกัน ซึ่งเป็นที่ปรึกษา
ราชการต่างประเทศ เป็นพระยาภิรมย์ภักดี พระบาทสมเด็จพระ
พระมงกุฎเกล้าฯ เสด็จสวรรคต

- พ.ศ.2469
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ไทยมีอิสระเต็มที่
ในทางการศาล และการเก็บภาษีอากร
- พ.ศ.2475
พิธีฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ ที่ตั้งมาครบรอบ 150 ปี และเปิด
สะพานปฐมบรมราชานุสรณ์ วันที่ 24 มิถุนายน เปลี่ยนแปลงการ
ปกครอง จากรอบอบสมบูรณาญาสิทธิราช เป็น ระบอบ
ประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์ อยู่ภายใต้กฎหมาย
รัฐธรรมนูญ
- พ.ศ.2477
สมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว สละราชสมบัติ รัฐสภาได้มีมติอัญ
เชิญพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันทมหิดล ขึ้นครองราชย์
- พ.ศ.2489
รัชกาลที่ 8 เสด็จสวรรคตด้วยพระแสงปืน